



Crna Gora
Agencija za sprječavanje korupcije

REZIME REZULTATA RADA ASK U PRVIH DEVET MJESECI 2023. GODINE

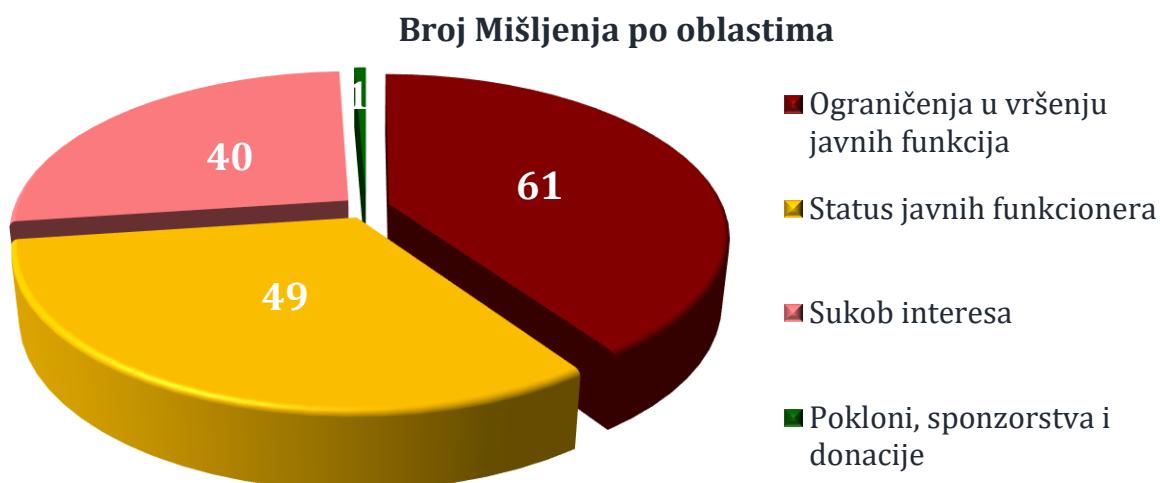
Podgorica, oktobar 2023. godine

SPREČAVANJE SUKOBA INTERESA JAVNIH FUNKCIJERA I OGRANIČENJA U VRŠENJU JAVNIH FUNKCIJA

Agencija za sprječavanje korupcije (ASK) je u prvih devet mjeseci 2023. godine, postupajući po svim primljenim zahtjevima, **dala 151 Mišljenje** u oblasti sprečavanja sukoba interesa i ograničenja u vršenju javnih funkcija, čime se održava kontinuitet velikog broja zahtjeva i datih mišljenja u ovoj oblasti.



- Od ukupnog broja datih mišljenja u prvih devet mjeseci 2023. godine **35 je negativno**, odnosno u njima je konstatovano da **postoji ograničavajući faktor** u odnosu na navode iz zahtjeva za davanje mišljenja;
- 54 mišljenja je pozitivno** (nema ograničavajućeg faktora u odnosu na navode iz zahtjeva);
- 13 mišljenja** odnose se na članstvo javnih funkcionera u organima upravljanja i nadzornim organima javnog preduzeća, javne ustanove ili drugog pravnog lica, gdje je konstatovano da javni funkcijer može biti član navedenih organa upravljanja ili nadzornih organa, ali da po osnovu navedenog članstva ne može ostvariti prihod ili drugu naknadu;
- 49 mišljenja** odnose se na status javnih funkcionera shodno članu 3 Zakona o sprječavanju korupcije (ZSK).



Agencija je u prvih devet mjeseci 2023. **pokrenula 24 upravna postupka u ovoj oblasti** (11 u oblasti ograničenja u vršenju javnih funkcija¹ i 13 u dijelu sprečavanja sukoba

¹ Sedam postupaka se odnosilo i na ograničenja u vršenju javnih funkcija, i na netačne podatke u izvještajima o prihodima i imovini

interesa). **Okončana su tri postupka** (uključujući predmete iz prethodnog perioda) i u kojima je utvrđeno da **nema kršenja Zakona**.

Na osnovu datih Mišljenja Agencije podnijeto je **15 ostavki javnih funkcionera** na funkcije ili dužnosti nespojive sa javnom funkcijom, dok su, nakon datih mišljenja, konstatovana i **tri prenosa upravljačkih prava u privrednom društvu**, kao i **jedan raskid ugovora o uslugama zbog utvrđenog sukoba interesa**.

Zbog kršenja odredaba ZSK koje se odnose na oblast ograničenja u vršenju javnih funkcija, ASK je u prvih devet mjeseci 2023. podnijela **sedam zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka nadležnim sudovima za prekršaje**, od kojih je **u tri od suda traženo oduzimanje imovinske koristi stečene izvršenjem prekršaja**. Okončan je i jedan predmet iz prethodnog perioda, u kojem je izrečena novčana kazna u iznosu od **300€**.

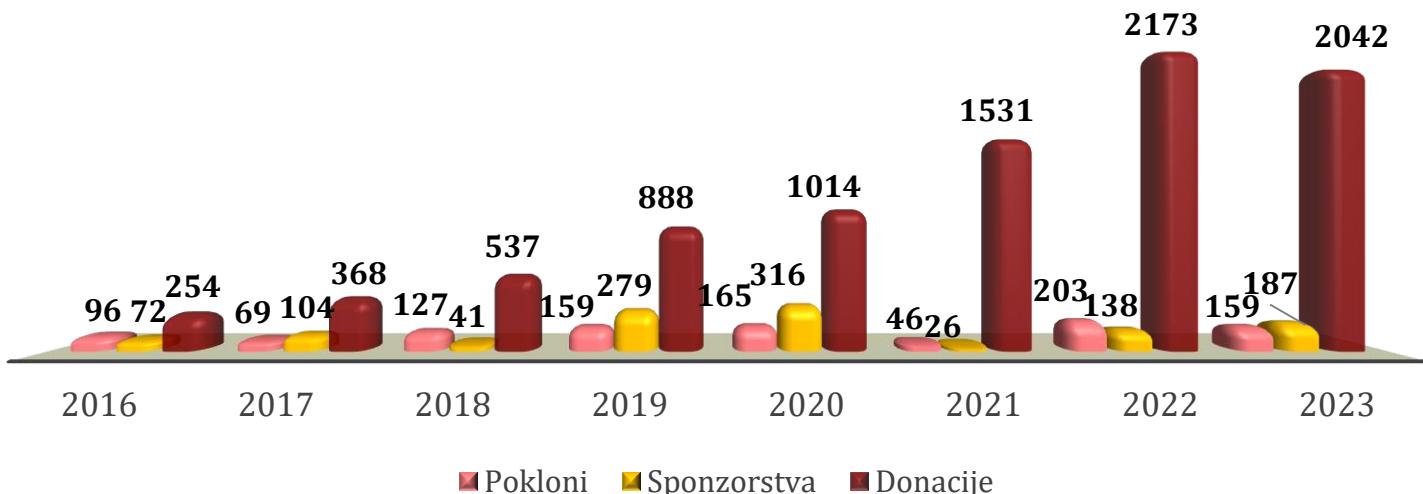
KONTROLA PRIMLJENIH POKLONA, DONACIJA I ZAKLJUČENIH SPONZORSTAVA

Agenciji je 2023. godine:

- **25 organa vlasti** prijavilo ukupno **159 poklona** primljenih tokom 2022. godine, dok je ukupno **136 organa vlasti** na državnom i lokalnom nivou dostavilo obavještenja da **nijesu primali poklone** u toku 2022. godine;
- **39 organa vlasti** prijavilo ukupno **187 sponzorstava** iz 2022. godine;
- **241 organ vlasti** prijavio ukupno **2.042 donacije**²;
- **116 organa vlasti** dostavilo obavještenja da **nijesu primali donacije i sponzorstva** u toku 2022. godine.

Djelujući preventivno, Agencija je u I kvartalu 2023. **upućivala dopise i obavještenja organima vlasti o njihovoj zakonskoj obavezi** da blagovremeno podnesu izvode iz evidencije poklona i izvještaje o primljenim sponzorstvima i donacijama sa pratećom dokumentacijom, do kraja marta tekuće za prethodnu godinu.

Broj prijavljenih poklona, sponzorstava i donacija po godinama



² U II kvartalu 2023. godine Agenciji su tri organa vlasti prijavila ukupno 18 donacija, od kojih je jedan prijavio i dva sponzorstva. Pokloni, kao i ostale donacije i sponzorstva, Agenciji su prijavljeni u zakonskom roku do 31. marta.

Svi dostavljeni izvodi iz evidencije poklona i izvještaji o primljenim sponzorstvima i donacijama su administrativno provjereni i objavljeni na internet stranici ASK.³

Zbog kršenja odredbe ZSK koja propisuje obavezu organa vlasti da, do kraja marta tekuće godine za prethodnu godinu, Agenciji dostavi izvještaj o primljenim donacijama i sponzorstvima sa kopijom dokumentacije, ASK je u podnijela **39 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka**.

Do kraja septembra 2023. **okončan je 21 postupak** po zahtjevima (uključujući i predmete iz prethodnih godina), od čega su u **18 izrečene sankcije - 6 novčanih kazni** u ukupnom iznosu od **3.900 €** i **12 opomena**.

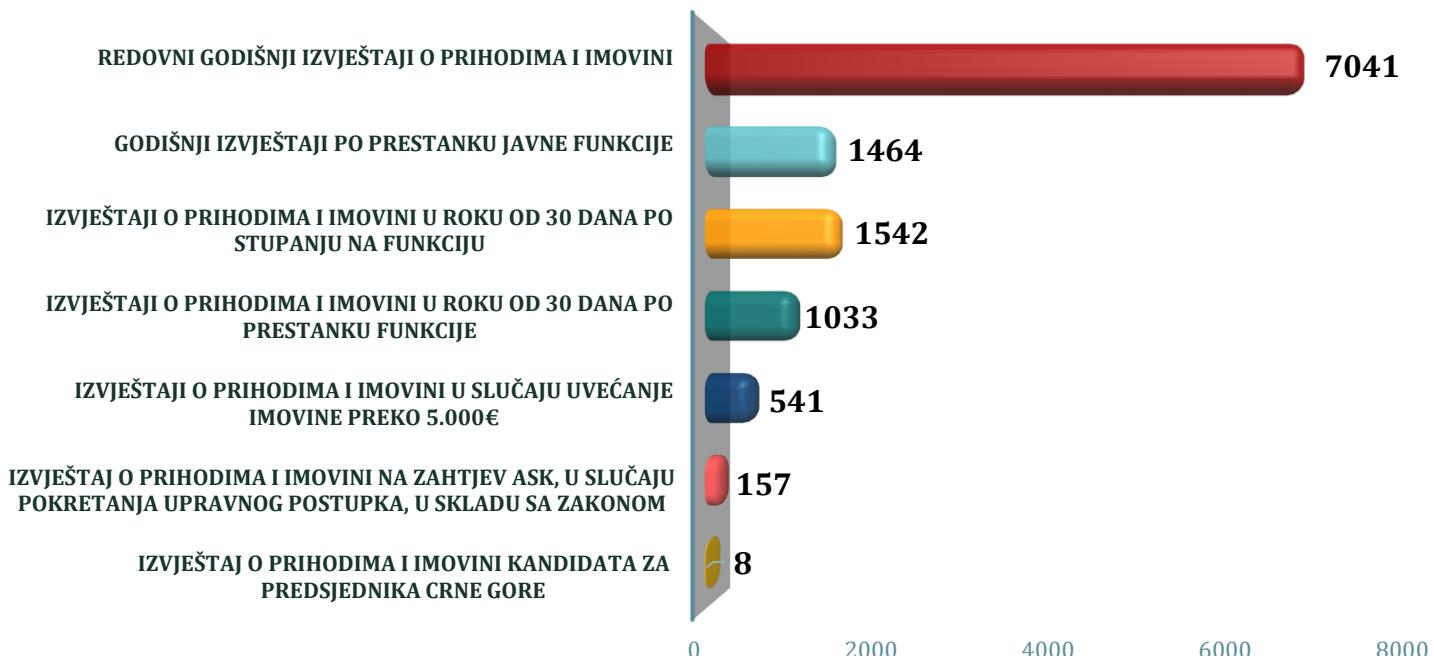
PROVJERA IZVJEŠTAJA O PRIHODIMA I IMOVINI

Agenciji je već u prvih devet mjeseci 2023. godine dostavljeno ukupno **11.786 izvještaja o prihodima i imovini** po različitim osnovima podnošenja - **više u odnosu na godišnje nivoje svih prethodnih godina rada ASK**.



Rast broja dostavljenih izvještaja posljedica je **povećanja broja novoimenovanih javnih funkcionera**, kao i **većeg broja izvještaja koje javni funkcioneri dostavljaju po prestanku funkcije**. Ovim je dodatno **povećan obim rada** nadležnog Odsjeka, posebno u dijelu administrativno-tehničke provjere izvještaja.

³ <https://portal.antikorupcija.me:9343/acamPublic/poklonSearch.htm>
<https://portal.antikorupcija.me:9343/acamPublic/donacijaSearch.htm>



Svi pristigli izvještaji su **administrativno-tehnički obrađeni**.

U skladu sa Godišnjim planom provjere za 2023. godinu, u II kvartalu otpočela je kontrola izvještaja o prihodima i imovini u **smislu tačnosti i potpunosti podataka**, koja će trajati do kraja godine. U izvještajnom periodu **započeta je provjera 760 izvještaja o prihodima i imovini**, (od planiranih 1.496), od kojih je **okončana provjera 734 izvještaja**.

Broj provjerenih izvještaja u smislu tačnosti i potpunosti je i veći, imajući u vidu da nadležni Odsjek provjerava izvještaje i **po službenoj dužnosti**, kao i **na zahtjev**. S tim u vezi, nadležni Odsjek je u prvih devet mjeseci 2023. godine **započeo provjeru 89 izvještaja o prihodima i imovini**. Od toga, **okončana je provjera 86 izvještaja**, u **16 izvještaja utvrđena su moguća kršenja zakona** i predmeti su dostavljeni nadležnom Odsjeku za pokretanje upravnih i prekršajnih postupaka.

Dodatna provjera izvještaja, kao najsloženiji vid kontrole prihoda i imovine javnih funkcionera (odnosi se na **20 visokorangiranih javnih funkcionera**, izabranih u skladu sa stepenom ranjivosti oblasti/funkcije na korupciju), u skladu sa Godišnjim planom provjere za 2023, **započeta je u II kvartalu i traje do kraja godine**.

U vezi sa dodatnom provjerom koja je započeta u III kvartalu 2022. godine, u I kvartalu 2023. **pokrenuta je kontrola za 20 javnih funkcionera**. U svih 20 predmeta u postupku kontrolе **utvrđena su moguća kršenja odredaba ZSK**.

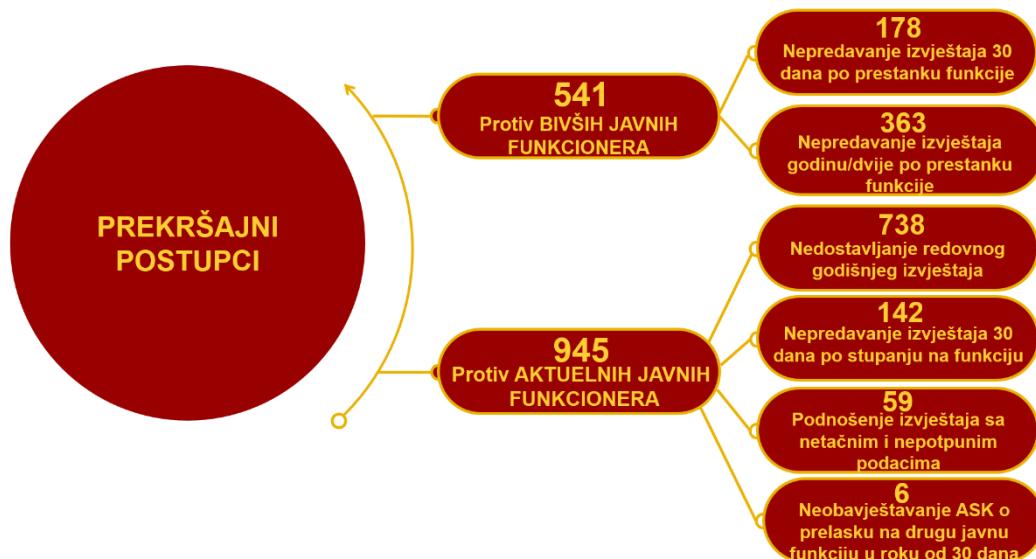
Agencija je u prvih devet mjeseci 2023. **pokrenula 36 upravnih postupaka u oblasti prijave prihoda i imovine**.⁴ **Okončan je jedan postupak u kojem je utvrđeno kršenje zakona**.

⁴ Sedam se odnosilo i na netačne podatke u izvještajima o prihodima i imovini i na ograničenja u vršenju javnih funkcija

Broj pokrenutih prekršajnih postupaka u prvih devet mjeseci 2023. godine u ovoj oblasti je veći od godišnjeg nivoa prvih šest godina rada ASK, što je prvenstveno generisano većim brojem pokrenutih prekršajnih postupaka koji se odnose na nedostavljanje redovnog godišnjeg izvještaja o prihodima i imovini u zakonskom roku.



Postupajući **neselektivno**, Agencija je **pokrenula prekršajne postupke i protiv bivših i protiv novoimenovanih javnih funkcionera**.



Tokom prvih devet mjeseci 2023, **okončana su ukupno 882 prekršajna postupka** (uključujući i one iz prethodnih godina), od čega su u **87,6% izrečene sankcije** (292 novčane kazne i 481 opomena). Ukupan iznos novčanih kazni je **60.865€**.

Krajem 2020. godine započeto je praćenje tzv. stila života javnih funkcionera, u cilju provjere uvećanja imovine javnih funkcionera, koristeći za to javno dostupne podatke, kao i saznanja iz medija, i upoređujući ih sa bazama podataka kojima ASK ima pristup, uz pridržavanje zakonskog okvira propisanog članovima 23 i 30 ZSK.

U tom smislu, Agencija je u II kvartalu 2023. godine **pokrenula postupak za ispitivanje stila života za jednog državnog službenika koji ima obavezu podnošenja izvještaja o prihodima i imovini i predmet je dostavila Specijalnom državnom tužilaštvu.**

KONTROLA FINANSIRANJA POLITIČKIH SUBJEKATA I IZBORNIH KAMPANJA

U oblasti **finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja** Agencija je nastavila sa sprovođenjem aktivnosti na planiran i sistematičan način u cilju dosljednog praćenja sprovođenja Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (ZFPSiK) i kontrole sprovođenja i poštovanja svih propisanih zabrana i ograničenja tokom izbornih kampanja:

- Odlukom Predsjednika Crne Gore od 28. decembra 2022. raspisani su **izbori za odbornike u Skupštini opštine Tuzi**, koji su održani 5. marta 2023. godine;
- Odlukom Predsjednice Skupštine Crne Gore 16. januara raspisani su izbori za **Predsjednika Crne Gore** koji su održani 19. marta 2023. godine (drugi krug održan 2. aprila);
- Odlukom Predsjednika Crne Gore od 17. marta 2023. godine raspisani su **prijevremeni izbori za poslanike u Skupštini Crne Gore**, koji su održani 11. juna 2023. godine.

Činjenica da su se obaveze, zabrane i ograničenja propisane Zakonom primjenjivale na teritoriji cijele Crne Gore, ponovo je uslovila da se **značajan dio kadrovske kapacitete ASK usmjeri na nadzor i kontrolu kampanje**.

Po svim osnovima rada Agencije u ovoj oblasti, u prvih devet mjeseci 2023. godine ASK je **izvršila kontrolu 47.623 dostavljenih izvještaja od strane obveznika ZFPSiK o redovnom radu i u toku izbornih kampanja**.

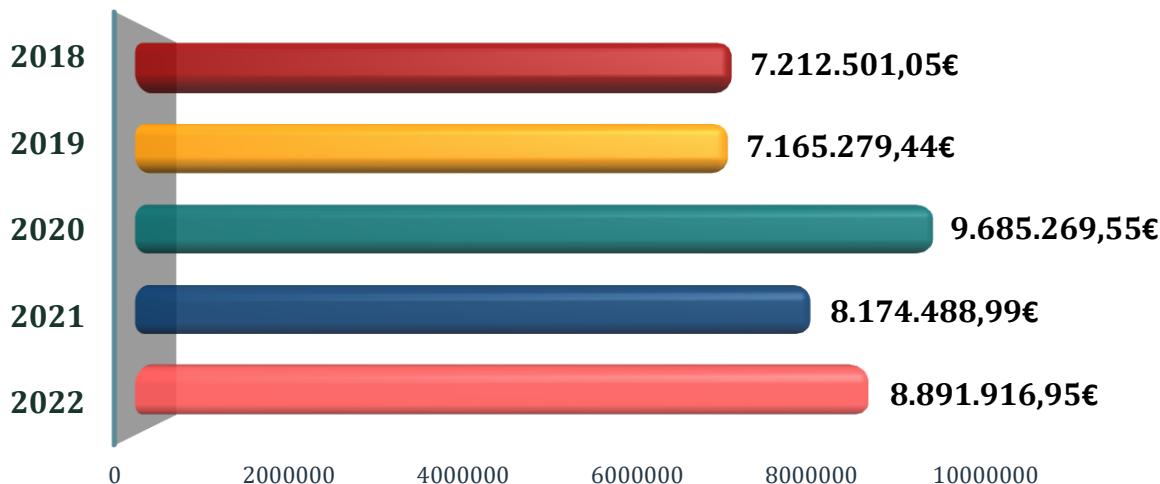
Kada je u pitanju **redovan rad obveznika ZFPSiK**, dostavljena su **ukupno 174 izvještaja/dokumenta**, od čega **104 izvještaja/obavještenja političkih subjekata**.⁵

Kategorije dostavljenih izvještaja/obavještenja	Broj dostavljenih izvještaja	Broj evidentiranih obveznika	Procenat poštovanja obaveze
Godišnji konsolidovani izvještaj za 2022.	Dostavljeni u roku	48	71,6%
	Naknadno dostavljeni	8	
Odluke o visini članarine za 2023.	Dostavljeni u roku	44	65,7%
	Naknadno dostavljeni	4	

⁵ Agencija, u skladu sa zakonskim ovlašćenjima, vrši i nadzor nad sprovođenjem obaveze Ministarstva finansija i organa 25 lokalnih uprava nadležnih za poslove finansija da najkasnije do 31. januara donesu Odluku o visini budžetskih sredstava za finansiranje redovnog rada političkih subjekata, a zatim je i objave na svojoj internet stranici u roku od sedam dana od donošenja. S tim u vezi, u izvještajnom periodu doneseno je ukupno 35 odluka o finansiranju redovnog rada i 35 odluka o finansiranju rada ženskih organizacija, uključujući odluke koje su donesene nakon usvajanja budžeta u pojedinim opštinama i nakon održanih izbora.

Analiza podataka iz dostavljenih izvještaja političkih subjekata pokazuje dalje **povećanje prihoda koje subjekti dobijaju iz javnih izvora**, koji čine **čak 94% ukupnih prihoda koje su politički subjekti ostvarili u 2022. godini.**

Prihodi političkih subjekata iz javnih izvora



U kontekstu izbornih kampanja, Agencija je kontrolisala ukupno 47.449 izvještaja i drugu prateću dokumentaciju:

- ✓ 166 od strane **političkih subjekata/izbornih lista**;
- ✓ 46.976 od strane **organova vlasti**;
- ✓ 307 od strane **pružalaca usluga medijskog oglašavanja**.

Proaktivno djelujući, Agencija je, radi dostavljanja izvještaja u roku, kao i kod uočenih tehničkih nepravilnosti, uputila ukupno **1.568 upozorenja** (1.426 organima vlasti i 142 političkim subjektima), na koja su svi pozitivno reagovali.

Takođe, **izvršene su 772 kontrole poštovanja zabrana i ograničenja u toku izbornih kampanja**.

Vrsta i broj kontrola poštovanja zabrana i ograničenja tokom izborne kampanje



Agencija je izrekla deset mjera političkim subjektima, i to:

- ✓ 1 mjeru gubitka prava na prenos sredstava za finansiranje redovnog rada;
- ✓ 1 mjeru gubitka prava na prenos sredstava za finansiranje izborne kampanje;
- ✓ 2 mjere djelimičnog gubitka budžetskih sredstava za troškove finansiranja izborne kampanje;
- ✓ 6 mjera obustave prenosa budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje.

U skladu sa donijetim planovima kontrole i metodologijama, a imajući u vidu trajanje izbornih kampanja u 2023. godini, Agencija je, uprkos zakonskim ograničenjima zbog kojih nije mogla da pokrene prekršajne postupke u svim slučajevima u kojima su utvrđene nepravilnosti, u prvih devet mjeseci 2023. godine zbog kršenja ZFPSiK pokrenula ukupno 196 prekršajnih postupaka - više u odnosu na isti period 2022. godine i značajno više u odnosu na godišnje nivoe od 2017. do 2021. godine. Najveći broj postupaka pokrenut je zbog nedostavljanja odluka o zapošljavanju tokom izborne kampanje u zakonskom roku od strane organa vlasti.



Tokom izvještajnog perioda, **okončano je 239 prekršajnih postupaka** (uključujući i one iz prethodnih godina) od čega su **u 89,1% izrečene sankcije** (84 novčane kazne i 129 opomena). Ukupan iznos novčanih kazni je **23.015€**.

U prvih devet mjeseci 2023. godine podnijeto je ukupno **136 prigovora** zbog sumnji u kršenje ZFPSiIK (šest se odnosi na lokalne izbore održane 2022). Agencija je postupila po svim prigovorima:

- ✓ **u 53 predmeta je donijeta odluka o nepokretanju;**
- ✓ **u 25 predmeta je donijeta odluka da nema kršenja zakona;**
- ✓ ostali postupci su **u toku**.

Takođe, Agencija je **pokrenula šest postupaka po prigovorima podnijetim u ranijem periodu** (postupci u toku). Takođe, ASK je **okončala 15 postupaka po prigovorima iz prethodnog perioda**:

- ✓ **u jednom predmetu je donijeta odluka da je prekršen Zakon;**⁶
- ✓ **u 14 predmeta su donijete odluke da nema kršenja Zakona.**

U periodu od januara do sredine juna 2023. godine, u saradnji sa kompanijom „B-one”, intenzivno je rađeno na **izradi novog softverskog rješenja Sprovođenje mjera kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja**. Izrađenim softverskim modelom biće **značajno unaprijeđen i automatizovan rad** u oblasti kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja.

DONOŠENJE I SPROVOĐENJE PLANOVА INTEGRITETA

U izvještajnom periodu 2023. godine **tri organa vlasti su prvi put donijela rješenje o određivanju menadžera integriteta, a 58 organa** je informisalo Agenciju o promjeni menadžera integriteta, odnosno o imenovanju novog lica za menadžera integriteta. Od početka godine **četiri organa vlasti su usvojila i Agenciji dostavila svoj prvi plan integriteta**.

Ukupan broj organa vlasti koji su odredili menadžera integriteta i dostavili plan integriteta Agenciji od 1. januara 2016. godine je 732 (98,9% od ukupnog broja organa vlasti), što je **najviše od osnivanja Agencije**.

U prvih devet mjeseci 2023. godine Agenciji je dostavljeno i **35 revidiranih planova integriteta**.

Od početka godine Agenciji je dostavljeno ukupno **706 izvještaja o sprovođenju plana integriteta za prethodnu godinu**, od kojih je **678 dostavljeno u zakonom definisanom roku**.

Savjet ASK je u prvom kvartalu usvojio **Izvještaj o donošenju i sprovođenju planova integriteta u 2022. godini**, koji sadrži **detaljnu analizu** planova integriteta i izvještaja o

⁶ Agencija je u istoj stvari ranije pokrenula prekršajni postupak po službenoj dužnosti.

njihovom sprovođenju, kao i **preporuke za unapređenje planova integriteta**, date u okviru deset sistema u koje su svrstani organi vlasti. Izvještaj obuhvata sve planove integriteta koji su dostavljeni Agenciji od 2016. do kraja 2022. godine, kao i **analizu informacija iz 704 izvještaja o sprovođenju plana integriteta** koja su dostavljena Agenciji tokom 2022. godine.

Agencija je u II kvartalu 2023. **započela procjenu efikasnosti i efektivnosti treće generacije planova integriteta**, na osnovu 655 upitnika koje su organi popunili i dostavili Agenciji 2021. i 2022. godine. Izvještaj sa zaključcima i preporukama biće objavljen u IV kvartalu.

Agencija je u novembru 2022. godine izradila **Metodologiju za procjenu primjene antikorupcijskih mjera u sistemu pravosuđa**, u saradnji sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) u Crnoj Gori, u okviru projekta „**Nulta tolerancija na korupciju: Jačanje integriteta, transparentnosti i odgovornosti u javnoj upravi u Crnoj Gori**“.

Projekat ima za cilj unapređenje sadržaja i efekata planova integriteta pravosudnih organa. Metodologija podrazumijeva izradu kriterijuma i indikatora zasnovanih na planovima integriteta, na osnovu kojih će biti izvršeno bodovanje i rangiranje organa vlasti u pomenutom sistemu.

U decembru 2022. razvijena je posebna IT aplikacija za primjenu Metodologije, a svi pravosudni organi su tokom decembra dostavili Agenciji dokumentaciju kojom dokazuju ispunjenost indikatora predviđenih Metodologijom, pa je **tokom prvih devet mjeseci 2023. godine vršena procjena primjene antikorupcijskih mjera u sudstvu i tužilaštvu**. Planirano je da rezultati primjene Metodologije budu predstavljeni u IV kvartalu 2023.

ASK je Metodologiju za procjenu primjene antikorupcijskih mjera prvobitno izradila 2021. godine, i tu verziju Metodologije primjenila na dva sistema: državna uprava i socijalna i dječja zaštita.

Planirano je da u narednom periodu Metodologija bude primjenjena i na organe vlasti iz ostalih sedam sektora: lokalna samouprava, prosvjeta, zdravstvo, preduzeća u državnom vlasništvu, preduzeća u vlasništvu jedinica lokalne samouprave, nezavisni i regulatorni organi i kultura, uz prilogođavanje Metodologije specifičnostima odabranih sektora.

Zbog kršenja odredaba ZSK koje se odnose na obavezu podnošenja izvještaja o sprovođenju plana integriteta do 15. aprila tekuće godine za prethodnu godinu, podnijeto je **40 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka**.

U prvih devet mjeseci 2023. godine **okončano je 15 predmeta** po zahtjevima (uključujući i postupke iz prethodnog perioda) i **u svima su izrečene sankcije – 12 opomena i tri novčane kazne** u iznosu od **2.450€**.

KONTROLA DJELATNOSTI LOBIRANJA

U prvih devet mjeseci 2023. **objavljena su dva poziva za prijavljivanje kandidata za polaganje ispita za obavljanje poslova lobiranja i organizovana dva ispita**. Izdata su tri sertifikata o položenom ispitу za obavljanje poslova lobiranja.

U izvještajnom periodu **jedno fizičko lice podnijelo je zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje djelatnosti lobiranja**. Zahtjev je odobren, pa je **u register lobista trenutno upisano deset fizičkih i jedno pravno lice**.

Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava je u septembru 2021. godine formiralo **Radnu grupu za izradu Nacrta zakona o lobiranju**, čiji su članovi i službenici ASK. Agenciji i predlagaču zakona obezbijedena je ekspertska pomoć u finalizaciji rješenja za izmjene normativnog okvira u ovoj oblasti, u okviru Horizontalnog programa za Zapadni Balkan i Tursku II. Prilikom izrade nacrta posebno su uzeti u obzir nalazi iz Peer Review misije koja je na temu funkcionisanja ASK održana u aprilu 2021. godine. U 2021. je sprovedena javna rasprava o Nacrta zakona o lobiranju.

Ministarstvo pravde je Nacrt Zakona o lobiranju uputilo Evropskoj komisiji na mišljenje u junu 2022. godine. EK je Ministarstvu dostavila komentare na Nacrt Zakona i preporuke u januaru 2023. godine. **Predstavnici Agencije su u januaru 2023. učestovali na tri sastanka Radne grupe, radi usklađivanja Nacrta zakona sa preporukama Evropske komisije.** Radna grupa je uvažila gotovo sve preporuke, nakon čega je Ministarstvo pravde dostavilo novu verziju Nacrta Evropskoj komisiji.

Evropska komisija je na osnovu nove verzije Predloga zakona **uputila Ministarstvu pravde preporuke za dodatno unapređenje Predloga**, pa je **u julu 2023. organizovan sastanak Radne grupe** u cilju usklađivanja zakonskog teksta sa preporukama. Predstavnici ASK su učestvovali na sastanku, a **ASK je izradila i dodatne sugestije i komentare i dostavila ih Ministarstvu pravde** u cilju usaglašavanja Predloga zakona sa datim preporukama.

POSTUPANJE PO PRIJAVAMA ZVIŽDAČA I ZAŠTITA ZVIŽDAČA

Agencija je **u prvih devet mjeseci 2023.** godine zaprimila **147 prijava zviždača - više u odnosu na isti izvještajni period prethodne godine i značajno više u odnosu na godišnje nivoje prvih šest godina rada ASK, čime se nastavlja trend rasta broja prijava.**



Od ukupnog broja prijava zviždača, **66 je podnjeto anonimno**.

Okončano je 39 postupaka po prijavama zviždača, od kojih je **u dvije utvrđeno postojanje ugrožavanja javnog interesa** (u sistemu pravosuđa i organu lokalne samouprave). Agencija je dala ukupno **pet preporuka** zakonskom obvezniku za unapređenje transparentnosti i otklanjanje korupcijskih rizika, koje **nijesu realizovane**, te

je u tom smislu **Agencija postupila u skladu sa ovlašćenjima koja proizilaze iz odredbe člana 53 ZSK.⁷**

Agencija je pokrenula **jedan postupak po službenoj dužnosti**, koji je u toku.

U izvještajnom periodu Agencija je **okončala jedan postupak pokrenut po službenoj dužnosti iz prethodnog perioda, u kojem je utvrđeno postojanje ugrožavanja javnog interesa**. Agencija je povodom ovog postupka dala **jednu preporuku** zakonskom obvezniku za unapređenje transparentnosti i otklanjanje korupcijskih rizika. Data **preporuka nije realizovana**, pa je i u tom slučaju **Agencija postupila u skladu sa ovlašćenjima koja proizilaze iz odredbe člana 53 ZSK.**

Takođe, realizovane su dvije preporuke iz prethodnog perioda.

U izvještajnom periodu Agencija je **12 prijava zviždača proslijedila nadležnim tužilaštвима**. U odnosu na jednu prijavu iz ranijeg perioda dostavljena je povratna informacija da je odbačena.

Agencija je **15 prijava proslijedila drugim nadležnim institucijama**, od kojih je za **jednu dobijena povratna informacija da jesu utvrđene nepravilnosti**, dok za **šest nijesu**.

Takođe, u odnosu na **29 prijava iz ranijeg perioda** dostavljena je povratna informacija od strane nadležnih organa da su **u osam postupaka utvrđene nepravilnosti**, dok u 21 nijesu.

Pred drugim nadležnim organima u toku je još 12 postupaka po prijavama zviždača iz prethodnog perioda.

Tokom prvih devet mjeseci 2023. godine podnijeto je **šest zahtjeva za zaštitu zviždača** (postupci su u toku).

Agencija je **donijela dva Mišljenja u postupku po zahtjevima za zaštitu zviždača iz 2022. godine, od kojih je u jednom utvrdila da je nastala šteta**, odnosno da postoji mogućnost nastanka štete po zviždača i **dala jednu preporuku** poslodavcu o tome šta treba preuzeti da bi se nastala šteta otklonila. **Preporuka je realizovana**. **U drugom Mišljenju nije utvrđena osnovanost navoda iz zahtjeva za zaštitu**.

Nastavljen je rad na ostalim postupcima po zahtjevima za zaštitu zviždača.

U prvih devet mjeseci 2023. Agencija je nadležnim sudovima za prekršaje podnijela **šest zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka** zbog kršenja odredaba ZSK u ovoj oblasti. **Okončana su četiri postupka po zahtjevima** (uključujući i one iz prethodne godine), od kojih je **u jednom izrečena sankcija (opomena)**.

⁷ Ukoliko organ vlasti, privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik ne postupi po preporuci u ostavljenom roku ili ne obavijesti Agenciju, Agencija obavještava organ koji vrši nadzor nad njihovim radom, podnosi poseban izvještaj Skupštini i obavještava javnost.

ANALIZA POSTUPAKA IZ OBLASTI JAVNIH NABAVKI
ZA PERIOD 1.1.2016.-1.1.2023.

Budući da javne nabavke predstavljaju značajan procenat bruto domaćeg proizvoda (u 2021. godini 4,47% BDP-a Crne Gore), da se na njih odnosi veliki dio javnih rashoda i da se njima javna sredstva prenose privatnom sektoru, ova oblast je prepoznata kao veoma osjetljiva na različite vrste korupcije. Uvažavajući tu činjenicu, Agencija je izradila detaljnu **Analizu postupaka iz oblasti javnih nabavki**, koja obuhvata sve postupke po prijavama zviždača, uključujući i one pokrenute po službenoj dužnosti, u periodu od početka rada, odnosno od 1. januara 2016. godine do 1. januara 2023, a koji su za predmet imali ugrožavanje javnog interesa koje upućuje na postojanje korupcije u oblasti javnih nabavki u organima vlasti, jedinicama lokalne samouprave i uprave, te posebno u javnim preduzećima, javnim ustanovama i drugim pravnim licima čiji je većinski vlasnik ili osnivač država, odnosno opština.

(https://www.antikorupcija.me/media/documents/Analiza_postupaka_iz_oblasti_javnih_nabavki_za_period_01.01.2016 - 01.01.2023..pdf).

Crna Gora je, posredstvom Agencije kao nacionalnog koordinatora, na 8. plenarnom zasjedanju Mreže evropskih tijela za integritet i zviždače (NEIWA), održanom u martu u Rimu, **postala punopravni član Mreže**, u kojoj je do sada imala status posmatrača.

Osnovana u maju 2019., Mreža evropskih tijela za integritet i zviždače okuplja 36 institucija iz zemalja Evropske unije i država kandidata za prijem, a njen svrha je razmjena znanja i iskustava iz oblasti integriteta i zviždača.



PRAĆENJE PROPISA I DAVANJE MIŠLJENJA NA PROPISE IZ OBLASTI ANTIKORUPCIJE

Agencija je nastavila da brigu za javni interes ispoljava i promovisanjem **analize propisa** kao važnog antikorupcijskog alata.

U prvih devet mjeseci 2023. godine Agencija je sačinila:

- Mišljenje na odredbe relevantne za upućivanje državnih tužilaca u Specijalno državno tužilaštvo;
- Mišljenje na relevantne odredbe različitih propisa kojima se uređuje rad Opšte sjednice Vrhovnog suda Crne Gore i Sudskog savjeta u dijelu koji se odnosi na izbor kandidata za predsjednika Vrhovnog suda Crne Gore;
- Mišljenje na Nacrt zakona o Javnom medijskom servisu Crne Gore;
- Mišljenje na Zaključak Skupštine o formiranju Radne grupe za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju korupcije;
- Mišljenje na Nacrt zakona o zdravstvenoj zaštiti;
- Mišljenje na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju korupcije;
- Mišljenje na Predlog pravilnika o kontroli imovine, prihoda i životnog stila policijskih službenika;
- Inicijativu za donošenje propisa koji će sadržati procedure, kriterijume i smjernice kojima će se voditi Uprava za katastar i državnu imovinu prilikom obezbjeđivanja poslovnih prostorija za redovan rad parlamentarnih političkih subjekata.

Takođe, u završnoj su fazi:

- Mišljenje na Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru;
- Mišljenje na Zakon o javnim nabavkama, sa posebnim osvrtom na izmjene i dopune koje je Skupština Crne Gore usvojila 27. decembra 2022. godine;
- Mišljenje na Zakon o državnom tužilaštvu, sa posebnim osvrtom na član 48 (prestanak mandata) i član 27 (zabrana izbora na tužilačku funkciju);
- Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama;
- Inicijativa Skupštini Crne Gore o potrebi usklađivanja Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja sa Zakonom o prekršajima, Zakonom o radu i Zakonom o izboru odbornika i poslanika.

U izvještajnom periodu započet je rad na još pet mišljenja:

- Mišljenje na Zakon o manjinskim pravima i slobodama, u dijelu koji se odnosi na rad Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, kao i Statut kojim se dalje razrađuje način rada Fonda;

- **Mišljenje na Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju i Statut Fonda PIO Crne Gore**, u dijelu kriterijuma i nadležnosti organa Fonda PIO (Upravni odbor i direktor);
- **Mišljenje na Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju i Statut Fonda za zdravstveno osiguranje Crne Gore**, u dijelu kriterijuma i nadležnosti organa Fonda za zdravstveno osiguranje (Upravni odbor i direktor);
- **Mišljenje na Zakon o Fondu rada i Statut Fonda rada**, u dijelu odredaba koje nose koruptivne rizike, sa posebnim osvrtom na upravni odbor i direktora;
- **Mišljenje u odnosu na relevantne propise vezane za JU Centar za kulturu „Husein Bašić” Plav.**

Agencija je bila uključena u rad radnih grupa za izradu:

- **Nacrt zakona o lobiranju** (u dijelu davanja komentara na Nacrt zakona o lobiranju u skladu sa preporukama EK, te komentara za izmjene Zakona o lobiranju Ministarstvu pravde u dijelu kršenja zakona), i
- **Nacrt zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama** (u smislu pripremanja osvrta na posljednju verziju Predloga novog Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama).

Na taj način, Agencija je imala značajno više prostora da preispita suštinu pravnih akata, te da blagovremeno postupa i doprinese otklanjanju koruptivnih rizika iz samog propisa u fazi nacrtu.

VOĐENJE UPRAVNIH POSTUPAKA IZ NADLEŽNOSTI ASK

U dijelu vođenja upravnih postupaka, u prvih devet mjeseci 2023. godine **pokrenuta su 53 upravna postupka protiv javnih funkcionera** u oblasti **prijave prihoda i imovine i ograničenja u vršenju javnih funkcija/sukoba interesa**. Takođe, Agencija je postupila i po svih **136 prigovora** koje je **zaprimila zbog sumnji u kršenje ZFPSiIK**.

Organi vlasti su nakon okončanih upravnih postupaka, u dijelu sprječavanja sukoba interesa i ograničenja u vršenju javnih funkcija, kao i u dijelu provjere prihoda i imovine, u prvih šest mjeseci 2023. dostavili **40 odgovora**:

- u 19 predmeta je izrečena disciplinska mjera - **opomena** (17 prihodi i imovina; 2 prihodi i imovina i sukob interesa);
- 9 predmeta proslijedeno drugom organu (8 prihodi i imovina, 1 sukob interesa);
- **3 razrješenja** (prihodi i omovina);
- u 1 predmetu disciplinski postupak je u toku (prihodi i imovina);
- u 8 predmeta je odbijen predlog za izricanje disciplinske mjere (prihodi i imovina).

POKRETANJE PREKRŠAJNIH POSTUPAKA I IZDAVANJE PREKRŠAJNIH NALOGA

Agencija je u prvih devet mjeseci 2023. godine, zbog kršenja antikorupcijskih zakona, nadležnim sudovima za prekršaje podnijela ukupno **1.774 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka**:

- ✓ **1.578** zbog kršenja ZSK;
- ✓ **196** zbog kršenja ZFPSiIK.

U tom periodu **okončana su ukupno 1.162 postupka** (uključujući i postupke po zahtjevima iz prethodnih godina), od čega su u **88% izrečene sankcije** (386 novčanih kazni; 635 opomena). Ukupan iznos novčanih kazni iznosi **90.530€**.

Zbog kršenja antikorupcijskih zakona iz svoje nadležnosti, Agencija je već **u prvih devet mjeseci 2023. godine pokrenula za 14% više prekršajnih postupaka u odnosu na godišnji nivo 2022. godine i značajno više u odnosu na godišnje nivoe od početka rada Agencije**. Ovo je prvenstveno generisano većim brojem pokrenutih prekršajnih postupaka u oblasti provjere prihoda i imovine i finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja.



ANTIKORUPCIJSKE KAMPANJE, ODNOSI S JAVNOŠĆU, ISTRAŽIVANJA I EDUKACIJE

Agencija kroz sprovođenje kampanja, edukativnih aktivnosti i saradnju sa medijima doprinosi jačanju znanja opšte javnosti i obveznika antikorupcijskih zakona o nadležnostima i rezultatima ove institucije, kao i povjerenju građana u njen rad.

U izvještajnom periodu, na internet stranici Agencije, kao i na Youtube kanalu i nalozima ove institucije na društvenim mrežama Facebook, X i LinkedIn, postavljen je **video spot – animacija u cilju promocije prijavljivanja korupcije**, kao i informisanja javnosti o zaštiti zviždača, pripremljen 2022. u okviru projekta koji finansira i sprovodi UNDP u Crnoj Gori.

Pripremljen je i usvojen **Plan obuka za obveznike zakona iz nadležnosti ASK za 2023. godinu**. Službenici Odsjeka za integritet i lobiranje održali su **dvije online obuke** na temu izrade i sprovođenja planova integriteta, za menadžere integriteta i druge zaposlene koji učestvuju u ovom procesu. Organizovane su **obuke za novoimenovane javne funkcionere iz Podgorice, Pljevalja i Plava**, na temu „*Primjena antikorupcijskih propisa iz nadležnosti ASK*“. Tim predavača iz Agencije je tokom obučavanja predstavio zakonske



obaveze koje imaju javni funkcioneri tokom izvještavanja o prihodima i imovini, mjere koje je potrebno sprovesti kako bi se spriječio sukob interesa u vršenju javnih funkcija, zakonske obaveze, ograničenja i zabrane za organe vlasti tokom izbornih kampanja, kao i postupanje po prijavama zviždača i zaštitu zviždača. Takođe, održana je **obuka za učesnike projekta „Building Resilience Through Information”**, u organizaciji NVO Mladiinfo Montenegro i Portal Mladi Nikšića, na kojoj su polaznici upoznati sa ulogom i nadležnostima ASK kao krovne preventivne antikorupcijske institucije u Crnoj Gori.

Takođe, pripremljen je i usvojen **Plan obuka za zaposlene u ASK u 2023. godini**. U saradnji sa institucijama u Crnoj Gori, kao i međunarodnim partnerima, **zaposleni u Agenciji su u izvještajnom periodu bili polaznici 26 obuka**.

Transparentnost je ojačana kroz veću otvorenost prema medijima, o čemu svjedoči činjenica da je **nastavljen trend povoljne medijske slike o Agenciji** - o tome govori odnos pozitivno i negativno intoniranih medijskih objava, presudan za stvaranje imidža – pozitivno intoniranih u prvih devet mjeseci 2023. bilo je **dvostruko više**.

U prisustvu predstavnika diplomatskog kora, međunarodnih partnera i medija, Agencija je 27. februara organizovala **tradicionalni radni doručak**, tokom koga su direktorica i predsjednik Savjeta predstavili ključne rezultate rada ove institucije u 2022. godini, kao i doprinos Agencije, kao ključne institucije u ovoj oblasti i nosioca realizacije važnih privremenih mjerila u pregovaračkom poglavljju 23 – Pravosuđe i temeljna prava, u efikasnoj i efektivnoj borbi protiv korupcije i afirmaciji ambijenta vladavine prava u Crnoj Gori.



SARADNJA SA CIVILNIM SEKTOROM

Iskazujući institucionalnu posvećenost saradnji sa NVO sektorom, Agencija je nastavila praksu održavanja sastanaka sa predstvincima nevladinih organizacija u toku izbornih kampanja. U izvještajnom periodu održana su dva takva sastanka. Prvom sastanku su prisustvovali predstavnici Centra za građanske slobode (CEGAS), Centra za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), Centra za građansko obrazovanje (CGO) i Centra za monitoring i istraživanje (CeMI), dok su na drugom, pored predstavnika CeMI, učestvovali i predstavnici



Građanske alijanse (GA). Oba sastanka su bila posvećena aktivnostima koje je Agencija preduzimala u kontroli i nadzoru kampanje za predsjedničke izbore.

Započet je projekat **PAKT protiv korupcije (Partnerstvo protiv koruptivnih tendencija)** koji je **Centar za građansko obrazovanje (CGO)** pokrenuo uz podršku Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Podgorici, a koji će se sprovoditi u saradnji sa Agencijom. U fokusu ovog projekta biće pet oblasti: obrazovanje, zdravstvo, lokalna uprava, bezbjednost i pravosuđe i trajaće 18 mjeseci, a akcenat se stavlja na jačanje institucionalnih i alternativnih mehanizama za otkrivanje i sprečavanje korupcije među javnim funkcionerima, istovremeno jačajući svijest građana i građanki o različitim oblicima korupcije i štetama koje pravi njen neadekvatno adresiranje.



Direktorica Agencije sa saradnicima sastala se sa predsjednikom Mreže za omladinski aktivizam Crne Gore (MOACG) Davidom Vukićevićem. Tokom sastanka, razmijenjena su mišljenja o trenutnom društvenom ambijentu i nivou svijesti mladih o koruptivnim pojavama, te načinima na koje mladi mogu doprinijeti njihovom suzbijanju, naročito u obrazovnom sistemu.

Agencija saradnju sa NVO realizuje i kroz zajedničke edukativne aktivnosti na planu jačanja svijesti o važnosti prevencije korupcije, te je predstavnik Agencije održao obuku za učesnike projekta „Building Resilience Through Information”, u organizaciji NVO Mladiinfo Montenegro i Portal Mladi Nikšića.

Doživljavajući civilni sektor kao partnera u afirmisanju vladavine prava, Agencija za sprječavanje korupcije će i dalje organizovati konsultativne sastanke sa nevladinim organizacijama.

MEĐUNARODNA SARADNJA

POSJETA BRISELU

Predsjednik Savjeta ASK **Momčilo Radulović** i direktorka Agencije **Jelena Perović** boravili su u julu u zvaničnoj radnoj posjeti Briselu u cilju prezentovanja dosadašnjih rezultata rada Agencije i osnaživanja međunarodne saradnje sa relevantnim institucijama EU. Sastancima su prisustvovali: **Majkl Miler**, šef Jedinice za Srbiju i Crnu Goru u Generalnom direktoratu Evropske Komisije za susjedstvo i politiku proširenja, **Tonino Picula** i **Vladimir Bilčik**, članovi Evropskog parlamenta, **Klemens Krit**, vođa tima za međunarodnu saradnju Evropske službe za suzbijanje prevara (OLAF), **Aurel Laurenti Plosceanu**, potpredsjednik Evropskog, ekonomskog i socijalnog komiteta i **Firuze Demir**, predstavnica Evropske službe za spoljne poslove.

**Uspostavljena direktna saradnja sa
Evropskom službom za suzbijanje prevara (OLAF)**

U duhu nastavka snažne i kontinuirane saradnje sa međunarodnim partnerima Agencije, direktorica Jelena Perović sa saradnicima sastala se sa **visokom delegacijom Evropske službe za suzbijanje prevara (OLAF)**, koju je predvodio Vile Itala, generalni direktor ovog tijela koje je, kao operativno nezavisno, dio Evropske komisije. Sastanak je održan na inicijativu gospodina Itale, koji je na čelu OLAF-a od avgusta 2018. godine.

Gosti su ispoljili zainteresovanost za preventivni antikorupcijski pravni okvir u Crnoj Gori, u prvom redu za ulogu i nadležnosti Agencije, sa posebnim interesom za analizu propisa na rizike od korupcije. Direktorica Perović je predstavila aktivnosti institucije u primjeni ovog vrlo značajnog antikorupcijskog alata, kojim se doprinosi snaženju integriteta javne uprave. Pored toga, upoznala je delegaciju OLAF-a sa djelovanjem Agencije u drugim antikorupcijskim oblastima i detaljnije pojasnila određene radne procese, potcrtavajući značaj i uticaj ASK u sistemu vladavine prava. **Predstavnici OLAF-a su istakli spremnost da konkretnijim potezima podrže rad Agencije**, u čemu će pomoći i uspostavljanje direktnih kanala komunikacije.



U okviru III faze Projekta borbe protiv korupcije, ekonomskog i organizovanog kriminala „Horizontalni program podrške za Zapadni Balkan i Tursku“ finalizovana je analiza **Zakona o sprječavanju korupcije**, i to odredbe Zakona koje se odnose na prijave i zaštitu zviždača, planove integriteta, upravne i prekršajne postupke.

Radi podsjećanja, sveobuhvatna analiza ZSK, koja je otpočela prošle godine, sprovedena je u tri faze, a prve dvije završene su tokom 2022. godine. **Prva faza**, koja se odnosi na **funkcionalnu nezavisnost Agencije**, okončana je izradom Tehničkog dokumenta „Analiza djelova Zakona o sprječavanju korupcije koji uređuju osnivanje i rad Agencije za sprječavanje korupcije“. **Druga faza, u kojoj su analizirani djelovi zakona koji se odnose na sukob interesa i imovinske kartone**, rezultirala je izradom Tehničkog dokumenta *Analiza djelova ZSK koji uređuju sukob interesa, ograničenja u vršenju javnih funkcija (nespojivosti funkcija), izvještaje o prihodima i imovini, poklone, donacije i sponzorstva*.

Takođe, u okviru istog projekta započeta je izrada **Metodologije za dubinsku provjeru imovine i prihoda javnih funkcionera**, a u cilju da se unaprijedi proces analize i provjere životnog stila javnih funkcionera i državnih službenika koji imaju propisanu obavezu podnošenja izvještaja o prihodima i imovini. Predstavnici Agencije održali su u junu i septembru konsultativne sastanke u online formatu sa ekspertom Savjeta Evrope Valtsom Kalninsom, sa fokusom na preventivni i represivni odgovor institucija u odnosu na efikasno sprovođenje provjere prihoda i imovine javnih funkcionera, konkretno razmijevanje i razgraničenje nadležnosti između Agencije i Specijalnog državnog tužilaštva, kao i na pregled svih faza pomenute provjere.

Direktorica Agencije sa saradnicima sastala se sa ekspertom Savjeta Evrope u cilju razmatranja procjene potreba kada je u pitanju institucionalni okvir **za izradu i sprovodenje nacionalne Strategije za borbu protiv korupcije**, pripreme skice Strategije i matrice Akcionog plana za sprovodenje Strategije.

Direktorica je učestvovala na **Globalnom forumu za borbu protiv korupcije i integritet u Parizu**, koji organizuje OECD, a **prisustvo na forumu iskoristila je i za niz značajnih susreta**, između ostalih sa predsjednikom Radne grupe OECD-a protiv podmićivanja u međunarodnim poslovnim transakcijama **Dragom Kosom**, kao i sa predsjednicom Upravnog odbora Regionalne antikorupcijske inicijative (RAI) **Laurom Štefan**.



U duhu snažne **posvećenosti regionalnoj saradnji**, kao jednom od prioriteta u djelovanju Agencije, potpisana je **Memorandum o razumijevanju i saradnji ASK i Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine (APIK)**, u cilju razmjene informacija i iskustava dobre prakse u oblasti antikorupcije. Takođe, realizovane su **tri radne posjete delegacija antikorupcijskih institucija zemalja iz regiona Zapadnog Balkana, i to Kosova (dva puta) i Sjeverne Makedonije**.



Delegacija Agencije boravila je u studijskoj posjeti u Republici Hrvatskoj, u okviru koje se u Zagrebu sastala sa ministrom pravosuđa i uprave **Ivanom Malenicom**, predsjednicom Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa **Natašom Novaković**, sekretarom Povjerenstva **Ivanom Matićem**, državnim sekretarom **Jurom Martinovićem** i načelnikom Sektora za sprječavanje korupcije **Mladenom Bručić-Matićem**. Takođe, direktorica Agencije **sastala se sa direktorom Agencije za borbu protiv korupcije Kosova (APK)** u Prištini, dok se u Skoplju susrela sa **Slavicom Grkovskom**, potpredsjednicom **Vlade Sjeverne Makedonije zaduženom za politike dobrog upravljanja**.



U izvještajnom periodu, **direktorica Agencije je**, između ostalog, **učestvovala na drugom sastanku Foruma liderki Jugoistočne Evrope za dobru upravu i antikorupciju (SEE WGGALF)**, održanom u septembru u Skoplju na temu „Osnaživanje žena i mladih u borbi protiv korupcije i usađivanje evropskih osnovnih prava i vrijednosti u regionu”.

Ukupan napredak Agencije u proteklom periodu uočen je i podržan od strane evropskih partnera.

U posljednjem Non-paperu za poglavlje 23 i 24 za Crnu Goru, koji je objavljen u drugom kvartalu 2023, konstatovano je da „**rezultati u oblasti prevencije korupcije nastavljaju da se kvantitativno poboljšavaju**“. Kako je navedeno, **ASK i njen Savjet su pokazali izvjesnu povećanu proaktivnost u radu i aktivnostima na terenu prema javnosti, medijima i civilnom društvu**.

